

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

27 de Pœnarum Impositione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

ueniens eod. tit. ca. reos, 23. q. 5. ca. cum dicitur, de donat. pro excusan- da dilacione veniendi, vt si infirmitate detineatur, qua impeditur reus iudicio interesse, mittit nuntium vt se excuset, c. querelam, de procurat. prefito ab eo de veritate dicenda prius sacramento. Vo- cantur curia Excoine. Melius tamen Excoine, ac verbo Excoine, id est, iureiurando excusare iudici, dum is qui adesse debebat, non est, iureiurando excusare iudici, quae multiplex esse potest, l. 2. §. 1. Et seq. Ad §. si quis cau. iud. sist. cau. fac. non obtem. in P. §. Sic t. nuntius hic aliquomodo erit procurator, l. 1. de procur. in P. vel voluntatis alie- nae minister. Potest & quis crimen detegere per epistolam, c. Epi- phaniam, 5. q. 6. verum illa non fungitur accusatoris, sed delatoris officio.

De aliis differentiis Civilium, & Criminalium caussarum. Cap. 25.

- 1 Carceribus quando quis pro civilibus & criminalibus negotiis mancipetur.
- 2 Criminalia iudicia biennio, & civilia triennio finem habere de- bent.
- 3 Penales exactiones quando, & quae transeant in heredes.
- 4 Contumax alio modo in civilibus, quam in criminalibus puni- tur.
- 5 Dilaciones qua civilibus, & qua criminalibus negotiis dantur.
- 6 Fideiussores quando criminibus, & quibus, & quomodo accedat. Fideiusso sui ipsius eod.

Quarta differentia criminalium, & civilium iudiciorum: quod pro civilibus negotiis iure communi vix quis in car- cerem detritur, l. nemo carcerem, de exco. trib. lib. 10. C. anth. sed hodie, de offic. diuers. iudi. C. §. necessarium, vt nulli iudic. Et in anth. coll. 9. nisi se submiserit carcerationi, vel condemnatus con- tumax sit, Deo fauente, dicemus in cessione bonorum, & pau- ca de carceribus diximus supra, lib. 3. ca. 33. in poena carceris. Pro criminalibus autem ordinariis iuris fit carcer reos concludi, po- tissimum in grauioribus sceleribus, l. 1. §. diuus, de custo. reor. in P. Interdum & accusatorem cum reo, l. 2. C. de exhib. reis, imo & mulieres ipsas, aub. hodie, de custo. reor. C. separatis tamen carce- ribus a virorum carcere, l. quoniam, C. eod. tit. Quinto tamen dicitur, quod criminalia citius, quam civilia finem accipere debeant: cri- minalia biennio, tot. tit. Et l. si. vt im. cert. tem. crim. que termin. C. l. 1. Et fin. C. de custo. reor. civilia triennio, l. propterandum, d. l. propterandum, §. fin. autem reus absierit, C. de iud. Et post delationem reus delatus potest anno elapso honores petere ante sententiam: nisi per eum steterit, quominus lis expedita fuerit, l. reus delatus, de mun. Et ho- nor. P. §. Sexta differentia, vt ex poenalibus actionibus defuncto- rum heredes non teneantur, nec pro crimine: quia poena suos se- quitur auctores, estque personalis, l. si poena, l. sancimus, de poen. in P. l. crimen paternum, C. eo. tit. Nisi si quid peruenit ad eos ex crimi- ne, l. de primat. del. in P. l. 1. ex del. def. in quan. hered. tenean. l. ex iudiciorum, de accusa. in P. §. non autem, de perpet. Et temp. actio. pau- cis quoque exceptis, in quibus poenalis actio in heredem transit, qua notan. glo. in §. non autem, de perpet. Et temp. actio. In civilibus autem actiones ab heredibus & contra heredes ex facto defun- ctorum dantur, vt constat ex toto ritu. Vt actio ab hered. & con- tra hered. incip. C. §. Septima, iudicium propositum in causis pecuniariis existimationem non laedit absentis, sed bona possiden- tur laicantis, Vp. in l. 2. Et Pau. lin. possessionem, 6. §. Vp. in l. Ful- cinius, 7. in princ. Et §. 1. quib. ex cau. in posse. eat. lib. 42. P. iuu. 3. At in criminalibus, contumax infamia notatur, l. fin. de requi. reis, C. l. 1. Et vt intra cert. temp. Et c. §. Octaua, iudicium in pecuniariis causis iure ordinario non datur, nisi semel in singulis causis dilatio: in capi- talibus autem reo tres, accusatori duae dari possunt, verum causa cognita, l. si de feriis in P. Solent tamen in civilibus ad conuincen- dam malitiam fugientium cum causae etiam cognitione dari tres dilaciones, aub. in vobis, C. de iudi. au. qui semel, C. quomo. Et quan. 6. iud. §. Nona, iudicium pro civilibus negotiis causae accedere potest fideius- sor, non pro crimine, cui poena capitalis imponitur, l. si a reo, §. fin. de fideiusso. quia personales poenae sunt, vt ante explicauimus. Si tamen crimine leue sit, cuius poena in pecuniariam permutari pos- sit, accipi possunt fideiussores, l. 1. Et l. diuus, de custo. reor. in P. Nam & reus aliquando sub fideiussione sui ipsius carcere soluitur, d. l. 1. l. cum clericus, 25. §. 1. de epis. & cler. C. Neq; ambigit quiquam interdum corporales poenas in pecuniarias, & contra, posse com-

mutari, l. 1. §. fin. cum sim. ibi nota, de poe. in P. Accipitur & vadimo- nium proaltero, dum cautiones iudicio sustendi causa sunt, l. si quis seruum, 7. Et l. si quis cautio iud. sist. cau. fa. lib. 2. P. tit. ii. qui- bus fideiussores obstringuntur ad id quod intererit accusatoris, non fuisse in iudicio reum, l. 2. §. fin. qui saris. d. cog. lib. 2. P. tit. 6. non ad poenam, ad quam etiam subeundam minime se obligant. Con- tra quam ferunt tamen contigisse inter illos Pythagoricos ami- cissimos Damonem & Pythiam sub Dionysio tyranno, Vale. Ma- xim. lib. 4. c. 7.

De alia differentia civilium, & criminalium nego- tiorum ex ordine iudiciali. Cap. 26.

- 1 Ordo iudicialis quis non seruetur in criminalibus causis.
- 2 Accusationes criminum quare cito expediri debent.
- 3 Ordo iudicandi crimina qualis olim, & postea fuerit.

Decima differentia erit. Ordinem iudiciale civilium causarum, de quo in l. 4. §. fin. de senten. Et inter l. om. iud. in ca. qua fronte, de appella. de quo in iudicis, Deo fauente dicitur, non ser- uari in examinandis criminibus: in quibus extra ordinem ideo di- citur iudex cognoscere, l. ordo, de publ. iud. l. licitatio §. quod illicite, de publ. c. ad petitionem, de accusa. l. 1. §. si. Et l. hodie, l. 13. de poen. in P. l. in Senatusconsultum, §. 1. ad S. C. Turp. Non autem putandum est, inordinare, vel nullo seruatō certo ordine, crimina tractari in iudicio: nam ordo quidem aliquis est seruandus, certusue est, c. dile- ctus filius, de simo. c. qualiter Et quando, in 2. §. pen. Et fin. de accus. ve- rum alius a causis civilibus. Sablataque civilium notionum hic solemnitate diutina comperendinatione criminum conuincantur vel eludantur poenae. §. Sole t. enim calere criminum inuidia recenti accusatione, & ad vindictam & animaduersionem iudi- cum animos propellere, qui comperendinata re forensi artificio refrigescunt: & prorogata die, iusta ira accusatorum relanguescit, & lacrymae iudicum exarescunt, qui prius & orborum & viduarum calamitatem ingemiscere videbantur, vt ait Budaeus, in annota. prio. in P. in l. fin. de senat. Sic Constantinus Caesar sancit, l. 1. C. de custo. reo. celeriter accusatorem accusare debere, atque statim vbi custo. diae mancipatus est reus, de eo quaestionem fieri: si noxius inuentus sit, puniatur: si innocens absoluitur. Vt aut vltor poena ex sanctione Gratiani, Valer. & Theod. Caesarum, l. si. eo. inde eos subducatur, aut absoluedos diutina poena non maceret. §. Qualis fuerit ordo antiquus apud Romanos non referat, quia hunc con- textu & explicauit iam Brissonius, lib. 2. Selectarum antiq. iuris, c. 1. Nec vnquam mihi placuit aliorum labores usurpare. Et latius etiam in iudiciorum tractatu de ordine Deo fauente tractabimus, vt in propria sede, simul cum aliis, quae communia aut specialia sunt iudicis criminalium & civilium caussarum, de probationibus, iudicis, & quaestionibus, & similibus agentes.

De Penarum impositione.

C A P. 27.

- 1 Poena affici nemo priuata auctoritate legitime potest.
- 2 Poenas magistratus omnes non possunt, nec qui possunt, quas volue- rint infligere.
- 3 Poenam infligendam iudex, qui condemnauit, nec mutare nec mo- derari potest. Pileus quare aufertur damnatis vltimo supplicio, eod. Serui sunt poena damnatis vltimo supplicio, eod.

Cum poena soluitur pro delictis, fit satis constitutionibus, quae puniunt crimina. Et finis totius prosecutionis & iudicii cri- minum, in poenarum solutione ponitur. Proinde secundum iudicis sententiam, & ex eius praescripto inferri debent. Nec sine auctoritate publica priuatus punire potest, sed is prius iudican- dus iudici debet offerre: alioquin vltimum supplicium non effugit, geminae suspicioni obnoxius, quod aut publicum reum ne fac- toris socios publicaret, seueritati legum & debita subtraxerit quaestioni: aut propriam fortassis inimicum sub huiusmodi vindi- cae nomine consilio atrociori confecerit, l. si de malef. Et mathe. lib. 9. C. tit. 18. Et quamuis aliquis sit sceleribus implicitus, idcirco tamen iudiciorum vigor, iurisque publici tutela in medio constituta, ne quisque sibi valeat permittere vltionem, l. nullus, 13. de iude. C. ca. porro, iuncta gl. 2. de diuor. Neq; quia licet impune interdum cuique illatam iniuriam vindicare, casus notat. glo. in d. l. nullus, in verbo vltionem. Ideo non quam aut raro receptum, poenas publicas a priuato omnino imponi posse: cum non sit singulis concedendum, quod per magistratu expediri solet publice, ne occasio sit maioris

tumultus facien di, l. non est singulis, 137. de reg. iur. Et multa consideranda sunt in pœnis imponendis, quæ temeraria priuati precipitatio, & stolidum iudiciu, vel inuidiosa ratio, in perniciem hominum confunderet. Datum ius animaduertendi, & gladii certis quibusdam tantum, vel a lege, vel a principe, & aliis qui potestatem habent, l. imperium, de iurisd. omn. iud. i. D. Petri, c. 2. ceteris contra inhibitum, ea quæ magistratus sunt vsurpare, l. qui nomine pretoris, 25. ad leg. Cor. de fals. in P. Omnes enim in hoc pares, id est, priuati omnes, vt par in parem non habeat imperium, l. ille a quo. §. tempus iurum, ad SC. Trebel. P. l. nam magistratus, de iudi. in P.

¶ Quinimo nec omnes magistratus pœ. iam imponere possunt, sed in tantum quibus damnandi ius est, Vlp. l. 2. §. si de pœn. P. Neq; quibus licet, omnes seu quacunq; irrogant. Veluti præfides prouincie deportandi non habebant licentiam: præfectus vrbis habebat, d. l. 2. §. constat, Vlpia. l. inter pœnas, 6. §. l. relegatorum, 7. de merd. §. releg. lib. 48. P. tit. 2. 2. Procuratores Cæsarum non possunt exilio damnare, vnde nulla eorum huiusmodi sententia, l. 2. de pœn. C. Nec nisi summis iudicibus sine iussu principis licet confiscare, l. vni. ne sine iussu principis, l. cert. iud. confis. lib. 9. C. tit. 48. Sic obserua in similibus. Rursum nec quibus arbitrium imponendarum pœnarum est, electio eorundem est: neque liberam mortis habent facultatem, l. aut damnum, 8. §. proinde, de pœ. in P. Erat enim summum quod tyranni exercebant in morti addictos iure vel iniuria, liberam mortis electionem concedere, nempe vt statueret reus mortis genus quod sibi expeditissimum videretur. Sic & apud Suetonium Tranquil. in Tiberio, c. 54. Potant Germanici filium Nerone ad voluntariam mortem coactum, & Corn. Tacit. lib. 11. Annal. Vitellius sub Claudio Valerio Asiatico liberum mortis arbitrium permittit, & idem Corn. Tacit. idem lib. 15. ait mortem voluntariam oblatam a Nerone Senecæ & cum ipse eam sibi non pararet, per tribunum indictam. Et facti quidem questio in arbitrio iudicantis est: pœnæ vero persecutio non eius voluntati mandatur, sed legis auctoritati referuatur, Marcell. l. 1. §. sed non virg. ad SC. Turpill. Atque lex, quamuis sit dura, sequenda iudici est, l. prospexit, qui §. a quibus man. li. non sit. l. nemo, de sent. & inter l. om. iud. C. Potest tamen ex circumstantiis causæ concurrentibus minuire, l. est feruor, C. de iis qui nor. inf. vel augere, l. aut facta, 15. §. fin. de pœ. in P. pœnam, causâ cognita, & dummodo rationem in vtroque non excedat, l. hodie, 14. eo. Nam respiciendum est iudicantis, vt ait Marcell. in l. respiciendum, P. facit l. qui sententiam, eo. C. ne quid aut durius aut remissius constituitur, quam causâ deponit. Nec enim severitatis aut clementie gloria affectanda est, sed perpenso iudicio, prout quæque res postulat, statumendum. In leuioribus promptores ad lenitatem iudices esse debent, in grauioribus pœnis, severitatem legum cum aliquo temperamento subsequi. Et interpretatione legum pœnæ potius mollienda, quam exasperanda, Hermo. in l. interpretatione, 42. de pœn. in P. l. factum, §. si de reg. iur. ¶ Dehinc ¶ & quando ab iis, quibus pœnam statuendi datur facultas, sententia pœnæ dicta est, ea nec mutari, aut tolli per ipsos potest, in l. pœnam suam, 15. C. de pœn. l. acta, de re iud. in P. l. 1. C. sen. res. non poss. nisi interposita prouocatione, l. non tantum, de appellat. P. l. addictos, de episc. audien. ¶ vel si prouocari non possit principis auctoritate remittatur, l. duni fratres, 27. §. l. ad bestias, 31. de pœn. in P. sententia. Statim enim vbi quis damnatur potissimum vltimo supplicii, mutat statum, & ex libero fit seruus pœnæ, amittitq; libertatem eum ciuitate, Marc. in l. in seruorum, 10. §. 1. C. in l. quod ad statum, 32. Paul. l. qui vltimo supplicio, 29. de pœnis, in P. Ideo & in Gallia, vt plerunq; pileum adimunt speculatores, iussu iudicis, veluti amissa libertate, cuius pileum infigne erat olim. Hodie tamen nemo bene natus ex pœna amittit libertatem.

De Suppliciorum seu Pœnarum executione.

C A P. 28.

- 1 Pœna non sunt exsequenda ex spiculatoris arbitrio, sed iudicis. Carnificis inhoneste pœnas inferentis supplicium eod. Carnifici quæ debeantur ex vestimentis morte damnati, eodem.
- 2 Pœna dicta non debet differri, quin executioni mandetur.
- 3 Prægnantis supplicium differitur.
- 4 Supplicium damnati, vt habeatur de eo aduersus socios sceleris tortura, suspenditur.
- 5 Supplicium iussu principis dictum debet suspendi per 30. dies.
- 6 Pœna supplicii quibus casibus suspendatur, & quomodo mutetur. §. 4. s.

¶ Elictoribus ¶ seu carnificibus in superiore libro dictum est, sup. lib. 31. c. 3. Superest, vt de executione pœ. arum pauca connectamus, quæ possint ciuim generaliter tractationi colophonem addere. Curare debet iudex, vt spiculatoris pœnas extinguantur, non pro arbitrio, sed ex præscripto sententia, & ea qua fieri poterit honestate: memores hos quidem reos esse qui morti addicti sunt, sed tamen homines, & dignos aliqua humanitatis intuitu, misericordia. Meminit Ammianus Marcellinus, lib. 28. hist. Clarita & Fluminiana de adulterio damnatis sub Valentiniano, harum vni carnificem indumenta arripuisse, & ita ad pœnam traxisse, vt nec quidem vllum velamen pudendarum partium relinqueret: & ita nudam ad supplicium duxisse, sua auctoritate immanner, & insolenter, & contra pudorem. Quare & de adultera summo supplicio, ipsum viuum exultum fuisse. Merito certe, non quod culparetur rapacitas vestium: nam panniculatia debetur spiculatoribus, id est, vestimenta, quibus spoliatur momento, quo quis punitus est, Vlp. in l. diuus Adrianus, 6. de bo. damnata lib. 48. P. tit. 20. sed quod viuenti, & præter humanitatem ademisset. ¶ Et ¶ quia ad reorum manifesta probatioe conuictorum quantum scilicet fieri poterit cõdemnationem proferendam est, ne derur facultas supplicandi, vel malignis artibus flagitiosis pœnam euitandi, l. cum reo, 18. de pœ. C. l. fin. C. de custod. reor. l. 1. C. de bon. proficor. Sic pœna dicta ea non debet morata longa diff. rri, quin per hctores mandetur executioni. Nec ideo suspendenda, quod damnati dicat se habere quippiam, de quo velint principem monere ad eius statum pertinens, vt ait Vlpianus, in l. si quis forte, 6. de pœ. in P. Simul atq; inquit Labeo, l. si qua pœna, 2. 4. de verb. sign. P. victus quis est, eius maleficius, cuius pœna est statuta, statim ea debetur. Sicque iure communi receptum est. At ex causa non negamus executione pœnæ interdum suspendi, vel differri: & aliquando commutari, & aboleri. ¶ Suspenditur ¶ in muliere prægnante, quoadulque pepererit, l. 3. de pœ. in P. l. Imperator Adrianus, 18. de sta. hom. in P. Etenim pœnæ, vt diximus, personales sunt, & filius pro matre puniti non debet, tit. ne filius pro patre, l. crimen paternum, de pœ. in P. nec calamitas matris foret obesse ei, qui in vtero eius est, l. §. seruorum, §. ingenius, de sta. hom. in P. Refert Alianus, lib. 5. var. hist. c. 18. iudicii exemplum Areopagitarum, qui cum mulierem veneficam damnasset morte, non prius eam interemerunt, quam partu liberaretur. ¶ Sæpe ¶ etiam seruantur damnati, post condemnationem, & differitur pœna, vt ab iis in aliis questio habeatur, Paul. in l. qui vltimo supplicio, 29. de pœ. in P. ¶ Et ¶ interdum, si princeps præter cõsuetudinem iubeat feruor in aliquos vindicari, ex Cæsarum lege suspendi debet executio per triginta dies, Grat. Val. & Theodo. in l. si vindicari, 20. C. de pœn. Quam legem Theodosium maxime auct. ven habuisse referunt historiographi Iustiane D. Anbrofii, post cladem Theffalonicae temere & crudeliter iussu Cæsarum paratam. Aute annum ab vt be condita 77; factum est senatusconsultum, sub Tiberio, Ne decreta patrum ante diem decimum ad ærarium deferrentur, idque vitæ spatium damnatis prorogaretur: sed non senatus ad pœnitendam libertas erat, vt scribit Cornelius Tac. lib. 3. Annal. Meminit de causis patrum SC. Dio Cal. lib. 57. Quod Tiberius, C. Lutorii mortem ægre tulit, non quod supplicio affectus, sed quod a senatu se absente damnatus fuisset: quare & id senatusconsulto cauere voluit. Neve sententia contra reum lata ante id tempus publicaretur: vt de sententia admonitus Cælar, licet absens causam recognosceret, reo gratificaretur, ex voluntate de eo iudicii proferret. Item differitur pœna serui, qui peculium & rationes domini administravit, donec reddiderit suas rationes domino, l. 1. de bo. proficor. li. 9. C. tit. 49. Dehinc & prouocatione pœna suspenditur, quia prouocatus nondum damnatus videtur, l. 2. §. si de pœ. in P. l. 1. §. si ad SC. Turpill. in P. l. iuris, de iis qui nor. inf. in P. l. sciendum, §. pœ. qui satis. cog. in P. ¶ Commutatur ¶ aut pœna per iudicem, ad quem appellatur, si ad pœnam subeundam inutiles damnati facti sunt, Modest. l. in metallum, 22. de pœnis, in P. Si principis accedat post damnationem mutationis sententia, l. ad bestias, 31. de pœ. in P. si indulgentia impetretur, vel restitutio in integrum aduersus sententiam ab eodem principe, l. 2. §. tot. tit. de senten. pass. §. resti. lib. 9. C. tit. 51. Si quis tempus pœnæ subeunde præfinitum in carcere impleuerit, l. omnis, 23. §. h. retores, 24. C. de pœn.

De Cadaueribus punitorum. Cap. 29.

Lib. 48. P. tit. 24.

- 1 Sepultura priuari inter atroces pœnas. Cadauer punitorum quando sepultura concedantur. eod.